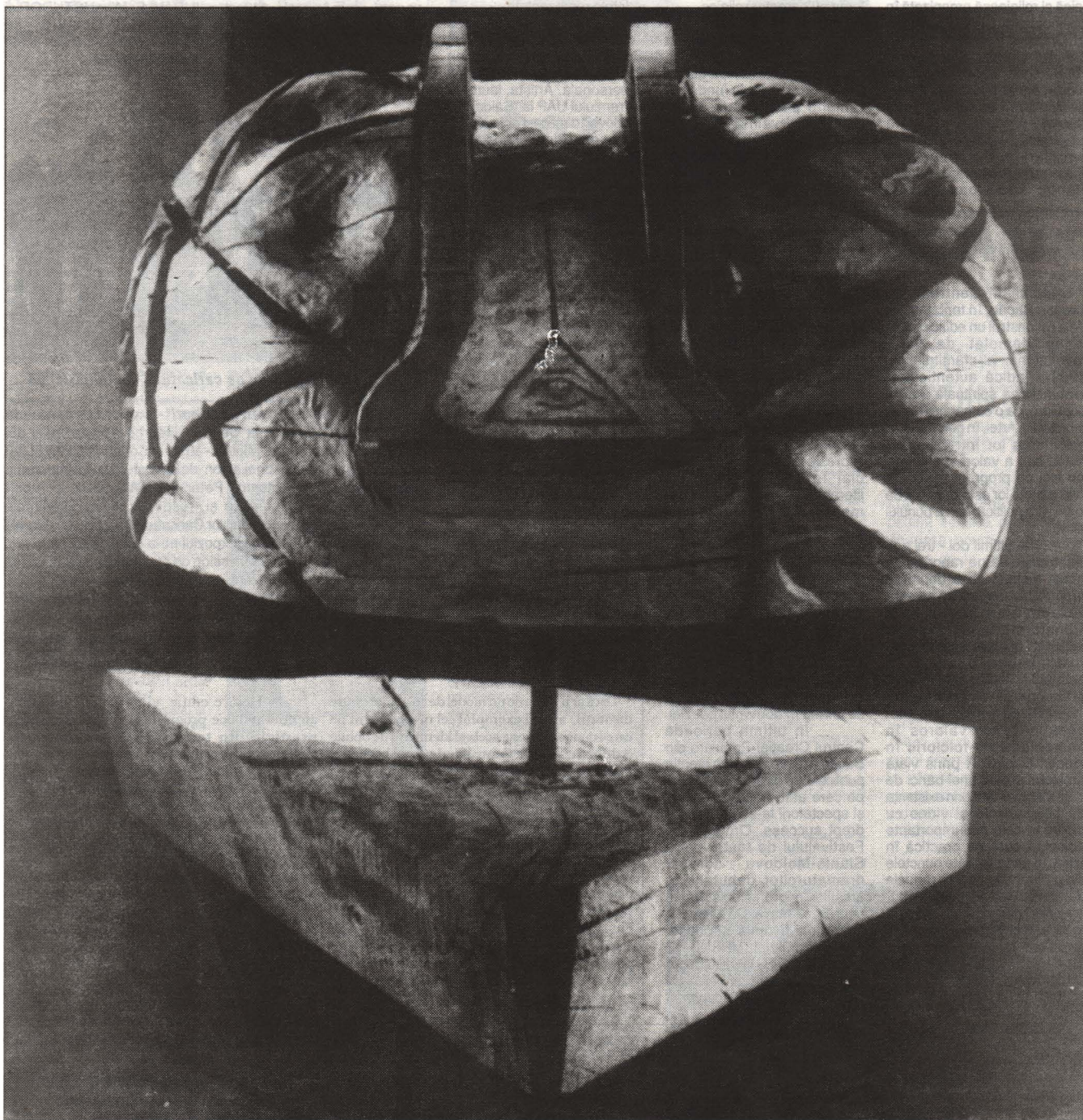

Vitrabilia

PERIODIC AL CENTRULUI INTERNAȚIONAL DE CULTURĂ ȘI ARTE "GEORGE APOSTU" - BACĂU • ANUL III (NR. 5-6) 1994 • 300 LEI

M. MOROȘANU - Alfa și Omega

*"Viața nu este un topogan, după mine, ea este o Golgotă. Noi nu suferim decât atunci când nu muncim...
Dumnezeu ne întinde din când în când mâna..."*

George APOSTU

SECVENTE

Galeria de artă a Centrului "George Apostu" cu un aspect nou, modernizat în cursul acestei veri, a fost locul desfășurării unor ample manifestări expoziționale care s-au bucurat de prezența unui numeros public pentru care acest spațiu a devenit un reper constant al interesului pentru valorile culturale autentice.

"Forme în timp" - expoziție de sculptură decorativă în lemn laică și religioasă organizată în colaborare cu Centrul Județean al Creației Populare Bacău. Centrul Creației Populare a reunit în această expoziție lucrări ale absolvenților clasei de sculptură în lemn a Școlii de Artă precum și sculptură religioasă realizată de artiști populari sub conducerea maestrului Alexandru Huțanu. Pentru prima oară într-un

spațiu laic au fost expuse lucrări de artă decorativă în lemn cu caracter religios.

Practic, întreaga structură artistică a unei biserici a fost instalată în galeria Centrului, înainte de a fi ambalată și transportată acolo unde va rămâne peste timp: într-o biserică, undeva în Maramureș.

"Masca - o sărbătoare continuă" - o expoziție de culoare și de forme insolite

reprezentând unele dintre cele mai expresive obiecte magice folosite în ritualurile prilejuite de sărbătorile milenare ale neamului. O prelungire parcă a frumoasei nebunii generate de jocul caprei, al ursului, sau al căduțului. Măști provenite din județele Iași, Galați, Vaslui, Suceava, Botoșani și Neamț, s-au întâlnit pentru prima oară împreună pe simezele băcăuane, urmând a fi ținerate din nou o premieră în toate județele reprezentate.

"Lumea copilăriei" - sub acest titlu pictorița Carmen Poenaru Găină a deschis prima ei personală. Artista, laureată a Premiului UAP la "Salioanele Moldovei" din acest an, a expus lucrări din ultima perioadă de timp în care a explorat teritoriul magic, plin de culoare și farmec al vârstei inocentei.

Premieră teatrală - în luna iulie a avut loc, la București, la Teatrul Mic, premiera spectacolului "Victimele datoriei" de Eugen Ionescu, în regia lui Mircea MARIN și scenografia lui Constantin CIUBOTARU, muzica Liviu DÂNCĂANU, mișcare scenă Adina CEZAR. Producție a Centrului, realizată în formula teatrului pe contract, spectacolul a reunit în distribuție cunoscuți actori a scenei românești: Mihai DINVALE, Mirela COMNOIU, Geo POPA, Ion HAIDUC și Violeta BERBIUC.

Tabăra de sculptură "George Apostu" - cea mai importantă manifestare a Centrului nostru a ajuns la cea de-a patra ediție. Pentru prima oară, în această toamnă s-a lucrat sculptură de exterior, curtea și grădina Centrului fiind acum înobilite de prezența acestor opere. Participanți la această ediție au fost: Mariana MOROȘANU, Natalia VLASOVA, Ion TITOIU, Levenzon MATVEI, Constantin SINESCU, Dumitru JURAVLE, Mihai ISTUDOR și Romel PERVOLOVICI, cu lucrările cărora ilustrăm acest număr de revistă.

UN ALT CENTRU

Specialiștii Centrului de Creație Bacău, în tentativa lor de a reconstrui un edificiu prea lesne demolat de valul revoluționar al sfârșitului lui 1989, - adică autenticul și profunzimea spirituală a artei populare, ca o componentă primordială a Artei, în general-pun activitatea lor într-o lumină nouă: cea a valorii neînținate de nici un program politic. În fapt gândul lor este dominat de o singură politică: cea a bunului simț.

În ultimii doi - trei ani, - și trebuie să ne raportăm la acest răstimp dacă dorim să facem o retrospectivă care să vizeze o anumită evoluție și transformare în bine a activității acestei instituții -, au fost gândite o sumă de activități specifice care reflectă preocuparea directă pentru valorificarea și păstrarea a tot ceea ce este valoros în domeniul etno-folcloric în județul Bacău. A prins viață proiectul creării unei bănci de date materializată prin existența de imagini foto și video cu privire la cele mai importante obiceiuri care se practică în zonă. În general toate punctele din programele de lucru anuale au fost duse la bun capăt, realizându-se o comunicare directă atât cu, cât și între artiștii populari de valoare, prin taberele de creație ale oltarilor, sculptorilor și pictorilor, prin festivalurile-concurs pe

domenii artistice și prin colocviile care au reflectat ideea că, în acest spațiu, folclorul nu supraviețuiește numai, ci și evoluează, în mod specific și natural.

Există aici o permanentă preocupare și în ceea ce privește promovarea talentelor tinere în toate formele de expresie artistică, dar în special în ceea ce privește literatura. O mențione aparte merită manifestarea de promoțiune editorială, în fapt de promoțiune a creației literare, denumită "ZILELE CĂRȚII - CĂRȚILE ZILEI" organizată trimestrial și care prilejuește de fiecare dată un contact benefic între scriitor, editor, difuzor de carte și cititor. La fel, Festivalul național de poezie George Bacovia dă ocazia debutanților din toată țara să se afirme în domeniul poeziei.

În ultima perioadă Centrul Creației Populare din Bacău a fost prezent în atenția publicului cu o serie de activități pe care atât mass-media cât și spectatorii le-au considerat drept succese. Organizarea Festivalului de teatru de la Slănic-Moldova adresat dramaturgilor debutanți și artiștilor neprofesioniști, ar fi unul din exemple. De asemenea, nu poate fi omis succesul reputat de filmul "URSUL DE LA DĂRMĂNEȘTI", film documentar-etnografic, la Festivalul național de imagini document

desfășurat în toamna acestui an la Târgu-Jiu, unde, concurând cu 38 de alte filme și vizionat de un juriu alcătuit din specialiștii cei mai renumiți în materie de etnografie, filmul menționat a obținut Marele premiu și Trofeul festivalului.

În portofoliul de proiecte al instituției figurează o seamă de gânduri, deocamdată, pe care ambiția și energia le vor materializa.

O instituție "mică dar voinică" - spunea de curând un reporter despre Centrul Județean de Creație Bacău. Și noi am dori să confirmăm.

Nicolae Radu

Vernisajul expoziției de caricatură - octombrie '94

"Oprți Pământul, vreau să cobor!" - expoziție de caricatură organizată în premieră la Centrul "George Apostu". Cei doi expozați, Victor Eugen MIHAI - VEM și Constantin PAVEL au avut ca invitați la acest prim salon de caricatură și doi importanți oaspeți din Olanda, domnii Peter NIEUWENDIJK și Albert MOOLENAAR, președintele și, respectiv, vicepreședintele Federației Europene a Asociațiilor Caricaturiștilor (FECO). Marele succes de public al acestei expoziții ne-a convins să înscrim, anual, în programul nostru un salon de caricatură cu participarea unor cunoscuți artiști din țară și din străinătate.

Carmen MIHALACHE

"ZILELE CĂRȚII - CĂRȚILE ZILEI"

Dacă ar fi vorba de un model de colaborare între instituții, atunci exemplul cel mai elocvent pe care-l cunoaștem este acela al identității de opinie și de acțiune între Centrul Județean al Creației Populare, Centrul Internațional de Cultură și Arte "George Apostu", Editura "Plumb" și Societatea Comercială "Melior" SA Bacău. Materializarea: manifestarea "Zilele cărții - cărțile zilei", ajunsă, iată, la cea de-a IV-a ediție.

De acum bine cunoscută iubitorilor de carte, acțiunea "Zilele cărții - cărțile zilei" a fost determinată de numărul mare de autori băcăuani care au editat cărți în decursul ultimilor doi ani. Fie și numai aceasta și ar fi suficient pentru legitimizarea unei manifestări menită să promoveze un dialog viu între cele patru elemente fără de care cartea n-ar putea exista: scriitor-editor-difuzor de carte și cititor.

Fiecare ediție aduce în prim-planul atenției publice programele unor edituri de prestigiu din țară, realizări și proiecte scriitoricești și prilejuește contactul direct al publicului cu autori de valoare. Au fost prezente astfel în Bacău editurile Nemira, Olimp, Du Style, Cartea Românească, Euromedia, Junimea, ca să numim doar câteva.

Scenariul manifestării devine de la ediție la ediție mai complex și trezește un interes din ce în ce mai profund al publicului, întotdeauna atras de domeniul magic al slovei.

Instituțiile organizatoare pe care le-am nominalizat sunt reprezentate de niște Oameni. Și după cum știm "Omul a înțeles locul".

V.M.

Vitrabia

PERIODIC AL CENTRULUI INTERNAȚIONAL DE CULTURĂ ȘI ARTE
'GEORGE APOSTU' - BACĂU

MINISTERUL CULTURII • CENTRUL PENTRU ADMINISTRAREA ȘI PROTECȚIA PATRIMONIULUI CULTURII

Bacău
Str. Crângului 18 cod 5500
Tel. 034-14.55.15
Fax 034-17.10.83

Colegiul redacțional:
Carmen Mihalache POPA, Val MĂNESCU,
Octavian VOICU, Rodica Mihaela CANDET,
Viorel COJĂN (foto),
Victor Eugen MIHAI-VEM (secretar de redacție)
Director : Gheorghe POPA

Tehnoredactare
computerizată:
Florin STANCA
Nicu BONTAS
Dana PERIA
Corina TOMESCU

Simpozionul Național de Estetică

În colaborare cu Academia Română, Centrul Internațional de Cultură și Arte "George Apostu" organizează în toamna fiecărui an un simpozion național de estetică invitând personalități marcante ale domeniului, care, în fața unui public alcătuit, în cea mai bună parte din profesori, ele de liceu și din studenți propun interesante dezbateri pe diverse teme. La cea de-a doua ediție au fost sus nute, de către doamna Germina Chiroiu și domnii Al. Husar, Grigore Smeu, Marin Aiftincă, Ioan Neacsu și Dumitru Radu substanțiale puncte de vedere s d sub genericul "Cultura estetică la sfârșitul secolului XX". Publicăm mai jos, captivanta intervenție a domnului profesor Al. Husar având ca subiect "Orașul Viitorului". Cea de-a treia ediție, desfășurată la finele lunii octombrie a acestui an, a avut ca invitați pe academician Alexandru Surdu, profesor dr. Alexandru Boboc, profesor dr. Marin Aiftincă, profesor Ioan Neacsu, Venera Cojocaru, lector universitar Ștefan Munteanu și dr. Dumitru Radu, care au expus noi considera 1 pe marginea operei lui Tudor Vianu ca estetician.

C.M.P.

Mihai ISTUDOR - "Compoziție"

CULTURA ESTETICĂ LA SFÂRȘITUL SECOLULUI XX

Când la inițiativa Centrului Internațional de Cultură și Arte "George Apostu" Bacău de a susține aici un simpozion de estetică, am propus, împreună cu domnul profesor Ioan Neacsu, genericul Cultura estetică la sfârșitul secolului XX, am avut în vedere un înțeles cât mai elastic, mai deschis în diversitatea accepțiunilor conceptului de cultură, care să permită abordarea problemei din variate unghiuri.

Grigore SMEU

Orașul viitorului

- fragmente -

Aflasem de curând că Nicolas Schiffer va lucra cu "Grupul Internațional de Arhitectură Prospectivă" la programul unui oraș cibernetic experimental. Cum de mult mă interesa urbanismul, organizarea mediului ambiental, în speranța de a izbui și noi să făurim un univers locuibil, am dorit să-l cunosc. L-am întâlnit azi, aici, în inima Franței, unde acest artist maghiar aveau o expoziție retrospectivă la Muzeul Artelor Decorative din Paris.

Nicolas Schiffer a acceptat să stea de vorbă cu mine. E un om de peste 60 de ani, însă vîoi și jovial, ca un dirijor de orchestră care ar avea 30. Pe fața sa, trasă și patinată, se aprind doi ochi incolori, adânci, aproape negri, distrași și indulgenți, ca ochii bunilor. Scund, manierat, bine îmbrăcat, cu o mapă elegantă de piele neagră, mă primi amabil când intrai în expoziție și admise să ne retragem pentru a mă asculta în liniște. Mă invită într-un birou de alături. Observai atunci, că avea părul alb, iar pe masă o macheta a Turnului Lumina Cibernetică destinată Parisului.

Intr-un ansamblu prospectiv, adică un ansamblu de metode având ca tel organizarea prezentului datorită studiului științific al viitorului, zise el degajat, e necesar să programăm o organizare a orașului ținând seama de noile nevoi și utilizând noile materiale și noile tehnologii.

În trecut, orașele se nașteau și evoluau încet, paralel cu dezvoltarea firească - să zicem organică - a grupurilor aglomerate, și fiecare funcție se localiza pe măsură ce apăreau nevoi conform unei scheme generale, ținând seama de zone, de configurații, de climat și de funcțiile lor. Aceste scheme erau în cele mai multe cazuri radiale - concentrice sau liniare. Ele comportau sau cereau todeauna un nucleu, un centru, unde se întâlneau religia, administrația, distribuerea și consumarea diverselor produse. Acest centru era dominat de un punct situat mai sus, care era un simbol spiritual sau temporar și semnul distinctiv al orașului. Tot acest întreg se dezvoltă, se diversifică, stagnează sau dispărea în funcție de evoluția evenimentelor și se înscrisă într-un ansamblu sectorial mai vast, creând un sistem relațional de schimb și de comunicație. Locurile, organizarea, structura funcțiilor umane se diversificau și se dezvoltau în mod firesc. Această stare de lucru s-a menținut mai mult sau mai puțin bine până în momentul când au apărut primele semne ale exploziei demografice.

- Și atunci, întrebai eu, întrerupându-l, ce facem azi?
- Tocmai fiindcă, de la Renaștere

încoace, artistul și-a restrîns activitatea la scara atelierului său, iar arta, odată ieșită din atelier a luat drumul muzeelor sau al colecției, lipsind astfel masa, orașul, de binefacerea estetică a artei. Cu prea rare excepții, omirea n-a reușit să creeze orașe în care arta să joace rolul major.

Cunoaștem câteva orașe vechi care sunt numite orașe de artă: Venetia, Florența, parțial Parisul, Toledo etc. Cunoaștem extraordinara atracție ce-o exercită ele. Majoritatea celor care le resimt farmecul nu sunt măcar conștienți de valoarea reală a acestor orașe. Sunt emoționați de calitatea pe care n-o analizează, dar care le conferă acea încălzire psihică foarte specifică pe care adevăratul fenomen de artă îl poate procura. De

atât în timp cât și în spațiu; în spațiu aceste structuri reprezintă scheletul urban pe care se greșează volumele; pe când structurile temporale înscrise în structurile spațiale astfel create sunt condiționate de schema generală a orașului care se organizează în înălțime, în lățime și adâncime.

- Țineți seama de faptul că în vremea noastră, cu dezvoltarea galopantă a tehnologiilor și accelerarea considerabilă a construcțiilor, inginerii de tot felul au devenit arhitecți absoluți ai elaborării structurilor urbane, lasând la o parte pregătirea artistică și creând mediul nostru înconjurător, artificial pe bazele economiei, profitului, speculației, precum și, într-o oarecare măsură, pe bazele funcțiilor tehnice sau sociale tehnice. Cunoaștem, vai, rezultatul. Este catastrofal. Cum să remediem această situație? Pur și simplu prin injectarea din nou a artei și a artistului la locul lor major în elaborarea acestor structuri. Dumneavoastră înțelegeți Calitatea unei orașe este în aceeași măsură determinată de reușita sa artistică și de calitatea umană și nivelul cultural al locuitorilor săi.

Cum ar arăta un asemenea oraș? Întrebai, după ce Nicolas Schiffer îmi vorbi de cele două scheme ce se completează reciproc și reacționează în același mod una asupra alteia, creând astfel un model de autoreglare echilibrată (cibernetica) în care concepție și execuție urmează una alteia potrivit procesului general.

În această dublă schemă este clar că orașul se prezintă sub aceste aspecte esențiale, zise înfățișându-mi noua chartă a orașului: Ca loc definit al celor trei funcții urbane ce formează structura sa de bază, avem: 1) orașul conceptual, prin funcționarea ansamblului acestor rețele ca emițătoare de informații; 2) orașul informativ, în sfârșit, prin controlul și reglarea funcționării ansamblului acestor rețele datorită centrului cibernetice; 3) orașul cărmuit. Aceste trei orașe sunt legate prin curenți retroactivi ce asigură unitatea ansamblului.

Primul, orașul conceptual, este orașul teoretic, în timp ce al doilea, orașul informativ, și al treilea, orașul cărmuit, sunt orașele executive.

Ceea ce aș vrea să rețineți - cele trei orașe, adică cele trei fețe ale orașului sunt legate într-un fel de cordon ombilical retroactiv, ca și cele trei subcentre ale centrului cibernetice. Cât privește cele trei orașe, centrul este orașul conceptual. El este legat de orașul informativ și de orașul cărmuit, cele două orașe comunicând

din orașul conceptual și legându-se prin el care este, la urma urmelor, orașul real, scheletul său, sistemul său neurovascular, sufletul său, dacă ne putem exprima astfel. Cordonul ce-l leagă pe o parte de orașul informativ asigură un du-te - vino permanent și liber.

Modelul pe care vi l-am prezentat și pe care îl propun aici este o pregătire conceptuală logică până în cele mai mici detalii. Această chartă este în realitate un proiect de programare urban, care precede orice execuție. Am indicat aici cu exactitate unde se termină orașul conceptual și unde încep cele două orașe executive, fără ca prin această să le separ, să le izolez, demonstrând astfel că, la urma urmelor, orașul nu e altceva decât o veșnică reînnoire. Realitatea orașului se întemeiază pe actualul continuu care este viața.

Voiam să întreb despre execuția acestui proiect. Dar Nicolas Schiffer reluă:

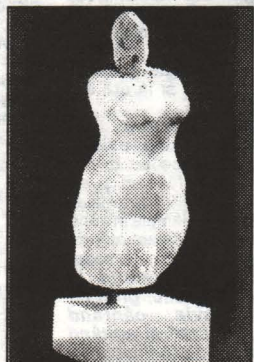
"Fărăste, în epoca locuinței cu preț ieftin, ar fi nesăbuit să vorbim de realizarea cetății spațiodinamice. Totuși problema nr. 1 a omului problema socială - fundamentală, este habitatul". Și adaugă, ca pentru sine: "În privința habitatului, nu există nici economie, nici zgârcenie: toate mijloacele actuale trebuie folosite pentru îmbunătățirea lui, cel puțin cu tot atâta ardore câtă se depune pentru perfecționarea diferitelor arme de război".

Spunând acestea, temerarul arhitect, își vâră șemele în mapă, îmi întinde noua chartă, după el, programul de funcționare complexă, armonioasă a orașului ideal și adaugă doar atât:

"Cred în viitor".
După ce-i mulțumii cu respect, ieșii tăcut și gânditor din expoziție.

Al. HUSAR

Germina CHIROIU

Natalia VLASOVA - "Femeie în timp"

ce să nu perpetuăm, să nu generalizăm, să nu socializăm această calitate? De ce să nu cădăm în orașe de artă? De ce n-am favoriza încălzirea psihică a omului în loc de a exacerba violența sau resemnarea în loc de a încuraja dezvoltarea mediocrității - cu dezastroasele sale consecințe asupra calității oamenilor - practicând o urbanizare sălbatică și antiestetică? De ce să nu înscrim pregătirea artistică în elaborarea oricărui program urban în mod firesc și inevitabil? În această perspectivă al doilea act al procesului programatic este pregătirea artistică privind: 1) structurile, 2) volumele, 3) materialele, 4) culorile, 5) lumina, 6) sunetele, 7) spațiile exterioare, 8) spațiile interioare, 9) timpul.

Explicându-mi că structurile urbane sunt constituite, în marea lor majoritate, cu scopul de a facilita cele trei funcții urbane: munca, odihna, recreația, Nicolas Schiffer preciza că pregătirea estetică a acestei structuri se referă la programarea lor

Constantin SINESCU - "Vlăstare"

s-a și făcut prin înțelegerea unui om care vede alfel lucrurile în devenirea lor, să elibereze spațiile teatrului de jocurile mecanice. Pentru puțin timp însă. Acum aproape că-ți este rușine să intri într-o instituție de cultură, cum este teatrul, care nu mai respiră, sufocată între butucii, spații comerciale, jocuri mecanice, etc. Nu mi-a reușit. Am propus să se facă o bibliotecă pentru copii, modernă, cu spații pentru audiții muzicale etc. Acum, în acel spațiu funcționează o pizzerie. Nu mi-a reușit. Aproape că la un moment dat, nu mai voiam să-mi reușească nici frumoasa poveste cu Centrul. Și totuși.... Nici ideea de rol ce nu mi se potrivește nu o pot accepta până la capăt. Eu, și în teatru, am refuzat să joc acele roluri pentru care gândeam că nu am organ. Deși am făcut de toate. Atunci spuneam prietenilor și nu numai lor: neîmplinirile de azi nu sunt neapărat dovadă neîmplinirilor de mâine. Doar nepierzând speranța știu că în spatele oricărei neîmpliniri se află împlinirile viitoare. Cred, și așa fi fericit să aflu că acest lucru este acceptat, că una din împliniri este acest Centrul de Cultură pe care-l conduc acum. Și, ca să vezi până unde merge ipocrizia, mai deunăzi, discutând cu o persoană influentă, aceasta îmi declara că de mulțumită este de reușită "noastră", de faptul că am putut să "punem mâna" pe acest spațiu. Persoana respectivă nici nu exista în timpul în care mă chinam să așez o alfel de lumină în acest spațiu, nou creat, pentru cultură. Dar știu vorba cu războiul și cu plăcintele. ...Fără a crede, nu poți exista, fără a risca, nu poți să așezi lucrurile în operă. Rîșiți atunci când există o miză importantă. Atunci când ai o motivație.

Eu nu pot exista în afara motivațiilor pe care mi le dă viața, arta.

Îspășesc atâta timp cât zidesc și cât mă aflu, cu certitudinile și incertitudinile mele înăuntrul fenomenelor. Restul e tăcere...

V.M. Purtând numele unui sculptor român care a intrat de mult în Europa, Centrul de Cultură pe care-l conduci are o activitate prodigioasă în ciuda faptului că ea se adresează în special unor elite. Desigur, oricine e binevenit la manifestările organizate aici. Nu crezi că n-ar strica ceva mai multă publicitate?

G.P. Am propus încă de la înființarea unui program, care, sigur, pe parcurs a suportat modificări, adăugiri, îmbunătățiri. Liniile de ansamblu au fost păstrate. Și pentru motivul că am căutat să dau personalitate acestui loc, plecând de la vrei de la numele celui care este pentru arta noastră George Apostu și ajungând până la contemporani într-o interfață deloc întâmplătoare a genurilor artei. Literatura, sculptura, teatrul, muzica au făcut casă bună. Unul dintre momentele importante ale programului este Tabăra de sculptură "George Apostu". Ambiția noastră este de a dovedi că acest gen va muri, așa cum se trămitează prin diferite reviste. Obiectivul este acela de a încuraja comunicarea în cultură, de a stimula cooperarea între artiști din diferite zone ale lumii, de a promova o mai bună înțelegere a bogăției și varietății de expresie a moștenirii culturale-artistice, precum și a creativității contemporane. Lucrurile astea le-am mai spus și n-aș vrea să mă repet la nesfârșit. Faptele vorbesc sper, și pentru cei care nu văd altceva în acest lăcaș decât "un loc al întâlnirilor noi burtașezimii". Colaborările noastre cu Academia Română, UNITER, Inspectoratul pentru Cultură, Centrul Creației Populare, Centrul pentru Administrarea și Protecția Patrimoniului Culturalii care își creează acum o dimensiune nouă culturală, dinamică, puternică, vor trebui să dea roade.

V.M. Ce e cu Premiul "George Apostu" pe care Instituția îl acordă anual?

G.P. Premiul este propus a fi decernat unei personalități din lumea culturii și a artei românești sau internaționale (artă plastică, muzică, literatură) unor creatori care au avut o prodigioasă activitate în afirmarea autenticității vocației lor artistice. În 1992 acest premiu a fost decernat sculptorului de mare talent, George Zărnescu "un vrednic urmaș al lui Apostu" ca să parafrazez zicerea lui Ionel Jianu despre Apostu, însuși, invocându-l pe Brâncuși. În 1993 s-a acordat acest premiu distinsului om de teatru Radu Beligan. Pentru anul 1994 am făcut deja o propunere care sper să fie primită și acceptată cum se cuvine de toți cei ce vor contribui la punerea ei în operă. Sper ca acest program să nu se împiedice în cine știe ce hățșuri birocrato-administrative.

V.M. Totul are un sfârșit, chiar și această convorbire. Să nu uităm însă proiectele de viitor.

G.P. Încă din 1990 mă gândesc să realizăm o integrală Apostu cu operele aflate în țară, precum și un catalog al artistului. Costurile economiei de piață însă nu știu dacă ne vor permite să înfăptuim acest lucru. Cred însă că dacă la această frumoasă inițiativă s-ar alătura și alte instituții de profil, muzee sau chiar colecționari particulari, Ministerul Culturii, ar fi posibilă realizarea acestui vis.

V.M. Chiar dacă destinul ți-a atribuit pentru moment un alt rol decât cel de actor, prima dragoste nu se uită. Ce întreprinde Centrul de Cultură "George Apostu" din Bacău pentru Thalia și ai săi discipoli?

G.P. Primul proiect teatral a fost inițiat în vederea realizării unei punți culturale cu diaspora, el fiind subvenționat de Guvernul României prin Departamentul Informațiilor. În cadrul acestuia ne-am propus realizarea a două spectacole pe an cu piese ale dramaturgilor de dincolo de granițe. În vara acestui an a avut loc premiera cu spectacolul "Victimele datoriei" de Eugen Ionescu în regia lui Mircea Marin. Programul Studioului de Informare, Cercetare și Practică Teatrală - SCIPT, cuprinde în continuare, pentru anul ce vine proiectul de "Teatru-mitic". El are drept scop abolirea frontierelor culturale prin intermediul artei teatrale surprinse în formele sale arhetipale, de a da posibilitatea artiștilor să creeze sub direcția unor animatori de primă mărime în domeniul teatrului, al dansului, al scenografiei. Combinând tradițiile din teatrul popular, cu dansul, masca, practicile magice și mitul, programul dorește să descopere noi modalități de expresie. De fapt acesta a și demarat în luna mai, când am vernisat o expoziție sui-generis de măști populare din zona Moldovei și am asistat la spectacolul "Jienilor" de la Asău, în colaborare cu Centrul Județean al Creației Populare și va continua cu punerea în scenă a textului dramatic "Liturghia Marelui Anonim" realizat de Mircea Marin care va semna și regia. Dramaturgia actuală românească, tratată cu dezinteres, face și ea parte din preocupările noastre, ca și constituirea unei bănci de date privind un subiect magic: ACTORUL. Ne gândim de asemenea la realizarea în cadrul centrului a unor proiecte teatrale împreună cu UNITER-ul (cu care am colaborat la concretizarea programului UNIPROF). Teatrul va deveni o prezentă viața Centrul "George Apostu". Întreaga lume e o scenă, nu, iar noi actorii...

Victimele datoriei

Mirela COMNOIU, Mihai DINVALE, Geo POPA - scenă din spectacol

sunt: Choubert, Madeleine, Poliștutul, Nicolas D' Eu, Doamna? Cât știu aceste nume de existența lor? Cât știe și marele A, nu-i așa, de ele? Spectacolul realizat la Bacău ne spune însă cu o nedezmințită siguranță. Actori de forță le-au dat viață, nerv, consistență și o posteritate chiar, mizând pe memoria spectatorului.

Mihai Dinvale, în Choubert, are răgazul memorie, al rememorării, al intersecțiilor întebărilor lui cu labirintul, pogorârea și înălțarea, orizontul, cu mecanica existenței; acel "caută, caută" e mai mult decât "am găsit, am găsit", cu atât mai mult cu cât nimeni nu se așteaptă la a găsi ceva! Actorul are mobilitate interioară, putere de explozie și repliere, gest afirmat cu economie. Durata spectacolului e înscrisă în terorizarea acestui personaj. Al doilea pol al acestui demers este Poliștutul, care în interpretarea lui Geo Popa capătă o identitate foarte pregnantă, memorabilă. Un personaj care își ia "rolul" în serios. Gama pe care se urcă și se coboară, capacitatea de a urmări reacțiile lui Choubert, sunt calibrate cu exactitate așa încât fisurile nu există, replica așteaptă replica, spațiul de manevră se suprapune pe comandă!

Să spunem cu emoție că ne bucurăm de revenirea pe scenă a unui asemenea actor, care are forța de a rupe derizoriul. Un vârf al "echilateralului" alias Madeleine, este Doamna Mirela Comoiu, actriță de mare sensibilitate, cu un registru de stări sufletești nuanțat, foarte bogat, care în acest rol reușește să meargă pe firul de păianjen! Câștigată, când de o parte, când de alta, ea lasă undă de speranță și pentru cel care uită că este și el "celălalt". O voce cu inflexiuni studiate, o "ținută" a personajului (personajelor) care intră în rîndul semnelor teatrale. În sfârșit, Ion Haiduc, aduce o dimensiune și o nuanțare care potenează trama, se mai prezintă o "victimă". O aplomb. Imperturbabilă, cum altfel? Doamna, mereu cu D mare, Moarte. Silueta Violetei Berbiuc e un reper. De pe jilt, de acolo, de sus Totul e în ordine! Scenografia semnata de Constantin Ciobotariu a lăsat spațiu de joc și de căteva ori a fost ingenioasă.

Adina Cezar ne-a spus că se pot desluși câteva mișcări care dau "fluență" absurdului. Liviu Dănceanu a subliniat, cu muzica sa, stările sugerând zbuciumul dintre limite între care se întâmplă să "cadă" și omul. Un spectacol la care se poate merge de mai multe ori cu plăcere.

Și cu mare interes.

Octavian VOICU

Un palmares

Ca în fiecare an, luna noiembrie prilejuește bilanțul Concursului Național de poezie "George Bacovia".

De la lansarea invitațiilor de participare, adică din luna aprilie, și până la data limită a trimerii grupajelor la concurs, la Centrul Județean de Creație Bacău s-au primit 26 de plăcuri.

Mai puțin ca anul trecut. Compensarea o găsim însă în calitatea deosebită a majorității poeziilor trimise.

Juriul a desemnat drept câștigători pe Dan Lungu din Botoșani, Cristinel Nedea din Cluj și George Tei din București - în ordine premiile I, II și III.

Propunem spre lectură câteva din grupajele de poezii trimise de fiecare dintre autori.

"În zăvoiu decedent..."

Și portofoliul de poezie pe care l-am parcurs în acest an cu prilejul Concursului Național "George Bacovia", a fost remarcabil, interesul pentru creația literară fiind, am zice, constant, dând bune speranțe literaturii de azi și de mâine, dând bune speranțe limbii Române, care la ea acasă are de toate, cum ar fi ze Poetul. O primă remarcă ce se impune este aceea că lecturile concurenților sunt majore, decuparea însăși a unor motto-uri ni s-a părut de o mare incantație și

încântare. Există și o apropiere de joc, dar, parcă o notă de seriozitate, de luare pe cont propriu al demersului, se impune. Influențele, când sunt, și, parcă ne vine să spunem, că e normal să fie, sunt bine asimilate. Apoi, există la unii autori, chiar dacă nu se numără printre cei premiați acum, un umor, o detașare ce ne trimitea acel: *nu vedeți că totul s-a mai spus, s-a mai auzit, s-a mai văzut?* Dar și acel: *Ei și? Nimeni n-a epuizat nimic!* Firește, că este greu să faci considerații pe marginea atâtor

speranțe, în definitiv poezia este un limbaj în interiorul altui limbaj, și cine poate ști când și cum fântâna își cheamă curcubeul și cum cheamă Făt-Frumosul. Un cuvânt am mai spune totuși, numele lui Bacovia. Poezia sa cheamă aspirații care pot fi nebănuite surprize. Și aceasta ne bucură. Poate și anul acesta vergeaua cântarului, în tremurarea ei indicibilă, a fost citită nu cu mare greșală!

Octavian VOICU

DAN LUNGU

Jurnal

ăștept ieșirea fără noimă a cuvintelor
coborând os cu os
trupul femeii
după logica înserării în fructe
iată cum femeia mea
învăță să putrezească
susurând obscen ca un pahar de șampanie

ăștept ieșirea fără noimă a cuvintelor
coborând palmă cu palmă
trupul femeii
și doar întunericul intră gâlgâind
pe sub ușa
și doar dinții mei îi scriau
pe umăr
un poem.

Observație în timă. Studiu.

Trupul tău zace - morman de trandafiri galbeni
Alături de sabia somnului - albă ca o mireasă
Miros fraged de vin
De mișcare proaspăt ucisă
De transpirație diafană

Trupul tău azvârlit la o margine
ca un scaun răsturnat din greșală
ca o halbă golită până la fund.

Trupul tău pare
o lumânare încolăcită de căldură
căzută în genunchi, rostogolită pe o rână.

Trupul tău adormit
(cu un colț ieșit din realitate)
pe care fac dragoste
două muște.

Istorie

Numai despre salvarea lumii se vorbea
la acea vreme
cu gurile atârnând ca niște medalii
cu mâinile atârnând spre cer
ca spre o farfurie cu supă
- Ne vom salva cu toții, striga mulțimea
înmiresmată de spaimă,
luminată de o jumătate a lumii.
- Sau nu vom scăpa niciunul, țacea mulțimea
trăgând vagoane de aer
în plămâni îndelung exersați.
Numai despre salvarea lumii se vorbea
la acea vreme
când secolul era trist și al nostru.

Cântec

Viața trece ca un glonte prin mine
linia orizontului mi se frânge în stern
încotro mă aflu?
strig cu rătăcirea ca o aureolă de tablă
încotro mă aflu?
răspunde ecoul sleit de puteri

Înstrăinarea se sprijină de mine
ca lîntița
de cimitirul apei.

nicăieri de fugit.

Împrejurul se clătina
o cușcă neîncăpătoare
pentru unul singur.

Vitralia

GEORGE TEI

Rondel pustiitor

Te-aș mai iubi pe țărml pustiitor al serii
Cu ochii pe ceasornic să nu ne prindă iar
O frunză de ienupăr, acoperind imperii,
Sau poate chiar o moarte străluminând bizar.

Dar ne-au aflat trecutul în osul princiari
Și ne-am retras departe sub ramura-nvierii
Te-aș mai iubi pe țărml pustiitor al serii
Cu ochii pe ceasornic să nu ne prindă iar.

Dar regăsindu-ți viața când nu se sting doar merii
Ne-au aruncat iubirea sub titlul din ziar:
"El renăscut din Carte, Ea - de pe Valea Iermii".
Sub vechiul, dar același, "Non omnis moriar"
Te-aș mai iubi pe țărml pustiitor al serii...

Rondelul lucrătorilor de pe vagonul de poștă

Spre Nord aleargă trenul. Zidim cărbuni în sobă
O noapte risipită printre ninsori, colete -
Iar soba, înroșită aproape pân-la plete,
Arată ca un diavol cu vișinie robă

Ziarele frivole de plumbul greu sunt bete
Reture plăcuri poartă stigmatul "se aprobă"
Spre Nord aleargă trenul, zidim cărbuni în sobă
O noapte risipită printre ninsori, colete -

Pereti bătuți în cuie în loc de garderobă,
Bem răuri de cuvinte când ni se face sete
Și trecem, conștienți, prin viață doar de probă,
Dureri cotidiene le punem în cuplete,
Spre Nord aleargă trenul. Zidim cărbuni în sobă...

Rondel pentru un bătrân

Un parc, o pungă cu popcorn, o bere -
Puține vorbe ne conduc spre seară
Și amintiri ce urcă și coboară
O întâmplare spusă la durere

Un gest răstălmăcit în primăvară
Și zămbetul dispăre sub hangere;
Un parc, o pungă cu popcorn, o bere -
Puține vorbe ne conduc spre seară

Din când în când ne pierdem în tăcere
Și ridicăm o piatră funerară
Pentru bătrânul ce nu vrea să moară
Decât atunci când Dumnezeu i-ar cere
Un parc, o pungă cu popcorn, o bere - ...

Rondelul unei crime

Se pare că nimic nu s-a ntâmplat
Sunt știrile atât de maladivel -
Numai un șis vârat sub omoplat
Iar trupul rătăcit pe lacul Chive

Probabil că venise din Ninive
Cu vameșii mai aranjând un blat.
Se pare că nimic nu s-a ntâmplat
Sunt știrile atât de maladivel -

Era corupt sau doar puțin umblat?
Obișnuia să scrie și misive?
Purta costum ori numai un halat
Și ce mânca la ore relative?
Se pare că nimic nu s-a ntâmplat...

CRISTINEL NEDEA

_ doar așa, pur și simplu _

se duc departe aceste gânduri
ținându-se de gât oarecum tentant
pervers
iubirea nu mai are păr nici măcar pe picioare
și n-am de ce s-o țin lângă mine
din ochiul meu un pește sare-n vărsător
dar parcă n-aș crede
și vin la tine să-ți spun
iubita mea are picioare lungi
de crainic al morții
iartu
tu răzi cu inima fluturată-n intersecții

aș veni la tine cu mâna strivită pe ochi
să nu mai văd noaptea care ne umple timpul
și chiar atât de frumos
atât de frumoasă era mâna ta răsfrându-ți părul
și n-am mai putut

și cresc turnuri
cresc turnuri negre între degetele mele lipite
pe ultima suflare
am prins un fluture iubito un fluture de noapte
și cu lumea lui mi-am închinat numele
în pumnul zilei de atunci
în pumnul zilei care ne-a murit în brațe

_ între mine și minele meu _

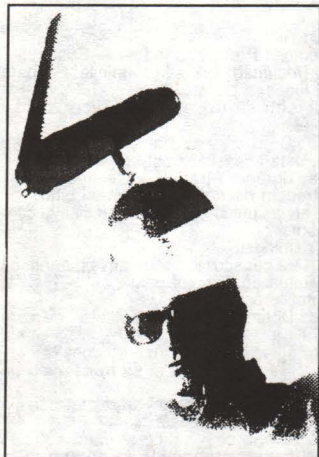
și totuși
viața ca un stol de corbi ciugulind
din stăruil imediatului
nu-i lasă respirația
și nu se fardează
trece doar turmentând paierele goale
ale minelui
trece cu mâinile închise înăuntru ei
de parcă nu ne-am recunoaște
și totuși
minele cu dealuri ucise de scârbă
pustiu de mine
ca o apă a sâmbetei strănsă între picioarele
călărețului de inimă grea
și totuși
minele cu dealuri ucise de scârbă
lumea ca o metaforă despre mine
cu limba cusută în buzunarele morților
deodată
până ce nu ne vom trezi mai singuri
și totuși
și gata

_ nisipuri fără plajă _

Iar acum tot murind, nu mai cred nimic
Cheia ruptă murdărind covorul și ceasul
spart alături
Rama descoliată a unui tablou pe culoarea peretelui
Ușa dezeciliată dinspre nord
Și sunt ore târzii drace ore împare
de inimă stearpă

Putrezesc în rafturi anii mei destui
Închide ușa iubito, închide și ochii
E o noapte cum nu am mai văzut

Târziu
Pereti sunt pereti și goi iubito
Închide-mi plămâni sub pernă
Depart
Depart-e orice amintire a lumii
Și perdeaua se destramă și sunt stele
Afară n-a mai rămas nici un loc

Despre mine frumos destăinuim
la un pahar
cum purtam toate cărțile-n spate
și pereții și rafturile goale
ca un plâns liniștit
Cu eboșele atâtor iubiri zângănindu-mi
vesel la piept

Despre mine băieți
cum șerpuim printre naufragii
dal respiram adânc aventura
nerușinatei ploii peste acoperișuri
și taina lumii
și multe altele neadevărate
Toți mă credeau fericit da toți
mă credeau fericit
Cum caut - mult mai târziu -
vietățile păzitoare de pace
Despre mine hei

DE MOI joliment avoué
à un venre
comment je portais tous les livres sur
mon dos
et tous les murs et les étagères vides
comme des pleurs apaisés
Avec tant d'amours ébauchées
tintinnabulant
gaiement dans mon coeur
De moi eh garçons
comme je me faufilais entre les
naufrages
où il je respirais l'aventure
et la pluie effrontée sur les toits
les secrets du monde
et moult contrevérités
tous me croyaient hereux oui tous
me croyaient hereux
Comment je cherche-bien plus tard -
des animaux vieillards de paix
De moi eh

Venu la l'autre extrémité de l'Europe, ce «Délit de Mémoire», qui, selon son auteur, constitue probablement le seul délit légal, apparaît comme un livre universel. Non pas seulement de par l'attachement du poète à une identité de «citoyen du monde», ni de par les références, égrenées ici et là, aux lieux les plus divers du continent. - En d'autres termes, à cette «malson commune», dont il salue, en son temps, la naissance. Non, ce qui fait, avant tout, l'intérêt de l'ouvrage de Val Manescu, c'est cette sensibilité à fleur de peau, cette authenticité, que l'on attend de tout créateur, quelles que soient sa race et sa culture.

Volontiers léger, futile et fantaisiste, le ton se fait fréquemment grave, sérieux ou nostalgique, ainsi qu'il convient à une introspection. Le poète, formé à l'école du théâtre, se repasse le film d'une vie dont il a écrit le scénario, pour le jouer lui-même devant le public. Au long de cette existence, il n'a reculé devant aucune expérience, n'hésitant pas, le cas échéant, à se jeter dans les flammes, comme ces papillons, attirés par la leur dorée d'une bougie lors d'une belle soirée d'été.

Loin d'être une victime de l'histoire et de la vie, le va-nu-pieds se tient droit, raidi dans son immense orgueil, carapace épaisse et dure protégée des attaques extérieures un trop-plein de fragilité et de vulnérabilité, jardin secret aux mille fleurs.

Martine ROCHAT

UN DELICT DE MEMORIE

Vă prezentăm în premieră absolută un grupaj de versuri și versiunea lor în limba franceză. Traducerea aparține ziaristei Martine Rochat din Morges, Elveția. Este un fragment din cartea "Delict de memorie" aparținând poetului băcăuan Val Manescu, carte ce se află în pregătire pentru apariție la o editură din Lausanne.

Lecția II

A schimba înseamnă să lauzi
tubercului firav în Stare latentă
bătaia din palme când ești jefuit de iubire
și ce-ți mai rămâne decât finalul o
firimitură
din ultimul floppy disc cu jocuri de
urmărire
și de speranță
A schimba rostești dar nu-s de ajuns
sarea și vinul
pe care vrei să le dai în schimbul
luminii
unei alte ferestre înainte de cină
A schimba strigi curajos din ultimul rând
de unde nimeni nu te poate nota
ștergându-ți de pe obraz emoția
cu-o zdreanță de steag te tot joci
de-a eroii

Leçon II

Changer signifie glorifier
les tubercules débiles en Etat dormant
applaudissements quand on te vole ton
amour
et que te reste-t-il seul l'ultime éclair
du dernier floppy disc de jeux de
poursuite
et d'espoir
Changer dites-vous mais on n'a pas de
sel ni de vin
que donnerais-tu contre
la lumière d'une autre fenêtre juste avant
le repas
Changer hurles-tu téméraire du demier
rang
là où personne ne peut te noter
séchant sur tes joues l'émotion
avec un lambeau de drapeau tu joues
les héros

Delict de memorie

Recunosc privind înapoi planuri mărețe
succese la publicul larg și emoții
Am avut astăzi acest curaj eram pe
strada
victoriei
În urmă crescuseră trandafiri vorbitori
cu ochi uriași în loc de petale
lângă ceas aceleași fete fosforescente
așteptau vlăgani cu mustați sau mașină
acolo sentimental acut aduce
ca pe vremuri ploii de o sută de ani
Din ce în ce mai rar privesc înapoi
căci nu mai disting ca înainte lucrurile
ființele sentimentale
sau poate chiar eu le împing într-o
groapă
pe care-o săp
îndărjit să intru-n memorie

Fotogramă din film - strada mare, 1990-1996

Delit de memoire

Je reconnais regardant derrière moi
projets démesurés
succès au large public et émotions
J'ai eu aujourd'hui ce courage j'étais sur
la rue
de la victoire
A l'arrière croissaient des roses
parlantes
aux pétales d'yeux écarquillés
à côté de l'horloge les mêmes filles
phosphorescentes
attendaient de robustes gaillards à
moustache et à voiture
là le lancinant sentiment traîne
après lui
comme l'antan de pluies de cent ans
De plus en plus rarement je regarde
derrière moi
car je ne distingue plus choses êtres
et émois
ou bien est-ce moi qui les pousse dans
le trou
que je creuse
obstiné à en garder la mémoire

photogramme de film-grand-nu, 1990-1996

O lume periferică, nu al lui Bacovia, este încărcată cu daruri; Val Manescu își trăiește provincia cu o dragoste suferindă, acoperindu-i samaritean statutul derizoriu cu versuri arginți și aurii, unele dintre ele antologice. Un halou de iubire învăluie labirintul acestei lumi în care metafizica așteaptă firesc în stația de autobuz, ori privește un sărut la televizor...

Orice conexiune este posibilă pentru un dresor de imagini ca Val Manescu. Lectura cărții mi-a oferit o adevărată încăntare; acest limbaj savant și totuși colocal este hlobul de salvare spre spații ideale.

Ovidiu GENARU

Neșfârșita liniște a unul hoinar
Eu nu mă revolt când telefonul / suna
zeflemitor ocupat/ ori mă pandesc
porumbelii gol și lucios așteptând / pe
colacul din baie momentul duos al zilei
nic / când mi se taie apa fără să fiu
anunțat de răgazul / și iefinirea /
democrației - Eu nu mă revolt când mi
se arată /

sudoarea interzisă altor plante / când
sunt șters cu vopsea artificială / de pe
afîșul ce anunță / spectacolul serii / sau
când facând altora / la cărțile mele /
Da / eu nu mă revolt nici dacă sunt
atârnat de o coardă de țiteră și / expus
în muzeul municipal // exemplu negativ
pentru circarii tineri Mă revolt doar când
sunt privit ca o locomotivă hidoasă ce
vine din urmă / acuzat de lipsă în
inventarul sentimental // mă revolt când
mi se oferă postul de lustruitor la nasturii
/ soldaților morți / în ultima revoluție de
lux și reeducare

branon, de vorbă cu un necunoscut în parcul orașului - 96

Silence infini d'un va-nu-pieds

Je ne me révolte pas quand le téléphone
/ ironiquement sonore occupé / ou quand
les colombes m'épient attendant tout nu /
sur la cuvette des toilettes l'heure la plus
douce de la journée ni / quand sans deie
on me coupe l'eau / ni quand on omet
d'annoncer les rabais sur la démocratie /
Je ne me révolte pas / quand on me
montre / la peine prohibée des autres
plantes / quand mon nom avec de la
peinture synthétique / est effacé de l'affiche
annonçant le spectacle de ce soir / ou
quand les livres des autres remportent la
course à l'édition / Oui / Je ne me révolte
pas si on me pend à une corde de luth / et
si on m'expose au musée municipal /
exemple négatif pour les saltimbanques
débutants Je me révolte seulement quand
on me regarde comme la locomotive
hidoise surgie de l'arrière / quand on
inventorie mes manquements
sentimentaux // je me révolte quand on
m'offre un poste de polisseur de boutons
/ des soldats morts pour la dernière
révolution de luxe et de rééducation

branon, dialog us av cu un inconnu au parc de la ville 1996

Levezon MATVEI - "Magia circular"

Chiar dacă s-a întămplat la Festivalul Bacovia în Bacăul bacovian, întălnirea cu Val Manescu și poezia sa mi-a evocat un vers din Argezi: "Vreau să te pipăi și să urlu: Este!"
Am "pipăit" cu ochii volumul "Delict de memorie" tipărit de editura "Plumb" (se putea altfel?) și-am fost aproape de urlu: Delictul de talent era probat cu strălucire, de junele (40 de ani) cu debut amănat. Ironist fantasm, cum îi stă bine poetului din promoția 1990 spre 2000, Val Manescu și-a apropiat varii mijloace de expresie, "parodiindu-le" cu finețe și izbutind (în maniera Cărtărescu) să-și afle un chip numai al lui.
El practică o poezie cu desen insolit, robustă în ciuda aerului defensiv (trăitor fiind pe aproape de Bacovia), capabilă să exprime un autor modern (dar neostentativ), cult (fără a fi un produs al bibliotecii, fiind, dimpotrivă, un lector "rebel") ce poate fi, curând, un nume, în poezia noastră de azi.
Mă onorez grăbindu-mă să-l aplaud.

Gheorghe TOMOZEI

